

Stanisław Piech

Księża diecezji polskich – doktorzy teologii Uniwersytetu Wiedeńskiego w okresie niewoli narodowej

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 12/2, 99-118

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. STANISŁAW PIECH

KSIĘŻA DIECEZJI POLSKICH – DOKTORZY TEOLOGII UNIWERSYTETU WIEDEŃSKIEGO W OKRESIE NIEWOLI NARODOWEJ

W roku 1772 pod berło Habsburgów dostała się południowa część Rzeczypospolitej Polskiej, którą nazwano Królestwem Galicji i Lodomerii. W cesarstwie austriackim katolicyzm, podobnie jak w Polsce stanowił religię panującą. Kościół rzymsko-katolicki nie był tam jednak silny, ponieważ już za panowania Marii Teresy istotnie ograniczono jego uprawnienia. Reforma stosunków państwo – Kościół, teoretycznie nakreślona przez bp. Mikołaja Hontheima¹ została konsekwentnie zrealizowana przez cesarza Józefa II w wytworzonym przez niego systemie polityczno-kościelnym, nazwanym od jego imienia józefinizmem. System ten, wyrosły na gruncie Oświecenia całkowicie podporządkował Kościół państwu, które odąd samowolnie regulowało stosunki kościelne w granicach przez siebie zakreślanych, mocą własnego prawa, nie licząc się wcale ze Stolicą Apostolską i prawem kanonicznym. Państwo, niezależnie od władzy kościelnej dokonało reformy wychowania i wykształcenia duchowieństwa, reorganizacji kościelnej struktury terytorialnej, ograniczyło wiele przejawów życia i kultu religijnego, zniósło klasztory zakonów kontemplacyjnych. Przeprowadziło sekularyzację części majątków kościelnych i zreformowało system finansowania instytucji kościelnych tworząc Fundusz Religijny.

Gruntowna reforma studiów teologicznych przeprowadzona przez Franza Stephana Rautenstraucha, dziekana Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Wiedeńskiego, znacznie ograniczyła scholastykę. Powiększyła natomiast zakres studium Pisma świętego, patrologii i historii Kościoła. Wprowadziła teologię pastoralną jako samodzielną dyscyplinę wraz z ćwiczeniami z homiletyki i katechetyki. Postanowiono, że studium teologiczne będzie miało charakter uniwersytecki. Reformy te przyczyniły się do rozwoju nauki i podniesienia poziomu wykształcenia. Wadą natomiast tej reorganizacji było przyjęcie zasady

¹ Justinus Febronius [Nikolaus von Hontheim], *De statu Ecclesiae et de legitima potestate Romani Pontificis liber singularis ad reuniendos dissidentes in religione christiana compositus*. Frankfurt 1763.

wychowania młodzieży duchownej na lojalnych urzędników polityczno-kościelnego systemu państwowego². Celowi temu służyły także obowiązujące w uczelniach teologicznych nakazane przez rząd podręczniki pisane w duchu febronianizmu i józefinizmu.

Do Wiednia – na studia

Najbardziej skuteczną metodą osiągnięcia takiej formacji kleru miało być wychowywanie wybranych, zdolniejszych alumnów w duchu józefinizmu, patriotyzmu austriackiego i całkowitej lojalności wobec rządu w specjalnie utworzonych w Wiedniu instytucjach i wykształcenie ich na Wydziale Teologicznym, wiodącego w monarchii Uniwersytetu Wiedeńskiego. Wykształceni tam księża stanowili kadrę przyszłych biskupów, kanoników kapituł katedralnych, wyższych urzędników kościelnych, profesorów uniwersytetów i seminarium duchownych, a także katechetów i nauczycieli gimnazjalnych, którzy mieli formować państwowo-kościelne postawy ogółu duchowieństwa i wiernych³. Wielu spośród nich legitymowało się dyplomem doktora uzyskanym na Wydziale Teologicznym *Almae Matris Rudolphinae*.

W roku 1802 cesarz Franciszek II otworzył Wiedeński Cesarsko-Królewski Konwikt Miejski (Wiener k. k. Stadtconvict), którego prowadzenie powierzył pijarom⁴. W konwikcie wychowywała się część alumnów Książęco-Arcybiskupiego Seminarium Duchownego (Das führsterzbischöfliche Klerikalseminar) w Wiedniu i klerycy z innych łacińskich diecezji cesarstwa, szczególnie z archidiecezji ołomuńskiej i diecezji galicyjskich⁵. Konwikt mieścił się przy Universitätsplatz 750. Działał do 1848 roku.

Cesarz Franciszek Józef I w roku 1851 otworzył w Wiedniu Greckokatolickie Centralne Seminarium (Das griechisch-katholische Zentralseminar in Wien) dla wybranych alumnów obrządku greckokatolickiego ze wszystkich diecezji monarchii. Zakład rozpoczął swoją działalność z początkiem roku akademickiego 1852/53. Seminarium działało przy ul. Schönlaterngasse 10. Po otwarciu nowego gmachu uniwersytetu i wyprowadzeniu się tam poszczegół-

² S. Grodziski, *Historia ustroju społeczno-politycznego Galicji 1772-1848*. Wrocław-Kraków 1971, s. 111-123; B. Kumor, *Ustrój Kościoła katolickiego w zaborze austriackim (1772-1815)*. W: *Historia Kościoła w Polsce*. Red. B. Kumor, Z. Obertyński. T. 2, cz. 1, Poznań-Warszawa 1979, s. 278-280, 285-287; T. Śliwa, *Kościół greckokatolicki w zaborze austriackim (1772-1815)*, tamże, s. 288-289, 295; H. Wereszycki, *Historia Austrii*. Wrocław 1986, s. 144-145, 149-151.

³ S. Piech, *Młodzież galicyjska w wiedeńskich zakładach teologicznych (1772-1914)*. Analecta Cracoviensia. T. 32: 2000, s. 353-364.

⁴ H. Zschokke, *Die theologischen Studien und Anstalten der katholischen Kirche in Osterreich*. Wien – Leipzig 1894, s. 527-528, 1033-1034.

⁵ A. Wappler, *Geschichte der theologischen Facultät der k. k. Universität zu Wien*. Wien 1884, s. 223-224; H. Zschokke, dz. cyt., s. 528.

nych fakultetów zostało przeniesione do budynków przy Universitätsplatz 1. Greckokatolickie Seminarium Centralne zostało rozwiązane w 1893 roku⁶.

W pierwszej połowie XIX wieku pod wpływem duchownych i świeckich skupionych wokół św. Hieronima Hofbauera nastąpiło odrodzenie religijne w Austrii. W kręgu oddziaływania św. Hieronima pozostawał Jakub Frint (1766-1834), proboszcz dworu cesarskiego, późniejszy biskup diecezji Sankt Pölten, który dążył do utworzenia w Wiedniu specjalnego zakładu naukowego dla księży ze wszystkich diecezji monarchii, w którym w duchu odrodzenia religijnego i przezwyciężenia józefinizmu wykształciłaby się elita duchowieństwa, przyszli odnowiciele i reformatorzy życia kościelnego i religijnego wielonarodowego państwa Habsburgów. Na skutek zabiegów Frinta cesarz Franciszek I utworzył w roku 1816 elitarny Wyższy Instytut Naukowy dla Księży Diecezjalnych u św. Augustyna w Wiedniu (Das k. und k. höhere Bildungsanstalt für Weltpriester zum hl. Augustin in Wien). Instytut został umieszczony w skazanym na wymarcie klasztorze augustianów bosych przy kościele św. Augustyna (Augustinerstrasse 7), stąd nazywano go „Augustineum”. Przez pierwsze 10 lat, aż do objęcia posługi biskupiej w diecezji Sankt Pölten, Frint sam kierował instytutem. W uznaniu jego zasług na polu wykształcenia i wychowania duchowieństwa monarchii naddunajskiej, zakład ten przeszedł do historii jako „Frintaneum”.

Do instytutu przyjmowani byli z reguły księża, którzy studia teologiczne w seminariach duchownych ukończyli z wynikiem celującym i nie przekroczyli 30 roku życia. Wielu księży po ukończeniu Konwiktu, a później Greckokatolickiego Seminarium Centralnego, kształciło się nadal w „Augustineum”. Rzadko przyjmowano kleryków ostatnich lat studiów seminaryjnych⁸.

Celem naukowym „Frintaneum” było uzyskanie przez studentów stopnia doktorskiego przynajmniej po trzech latach studiów. Księża, mający już ukończone studia teologiczne, zwykle nie uczęszczali na podstawowe studium teologii w Uniwersytecie Wiedeńskim. Niejednokrotnie jednak słuchali wykładów, które uważali za potrzebne do pomyślnego złożenia egzaminów doktorskich. Wielu uczęszczało na zajęcia z dyscyplin, które ich szczególnie interesowały. Pozostawali także w kontaktach z profesorami przedmiotów, z zakresu których pisali swoje dysertacje⁹. W roku 1914 insty-

⁶ H. Zschokke, *Die theologischen Studien...*, s. 550-556.

⁷ E. Hosp, *Zwischen Aufklärung und katholischer Reform*. Wien 1961, s. 69-71, 81; F. Loidl, *Das Augustiner-Kloster bei der Wiener Hofburg*. Wien 1948, s. 25-26; A. Wappler, *Geschichte...*, s. 224-225.

⁸ Wśród duchowieństwa wiedeńskiego księża z „Augustineum” wyróżniali się sutanną przepasaną jasnyniebieskim jedwabnym pasem. Do tego stroju należał także długi obcisły czarny płaszcz i kapelusz z trójkątnie wywinętym rondem. H. Zschokke, *Die theologischen Studien...*, s. 575.

⁹ E. Hosp, *Zwischen Aufklärung...*, s. 71, 73-75; H. Zschokke, *Die theologischen Studien...*, s. 575-576; W. Goldenits, *Das höhere Priester-Bildungs-Institut für Weltpriester zum*

tut został przeniesiony na Habsburgergasse 7. Działał do końca roku akademickiego 1918/1919¹⁰.

Marzeniem – doktorat

Uwieńczenie studiów doktoratem teologii było marzeniem niejednego studenta Konwiktu Miejskiego czy Greckokatolickiego Centralnego Seminarium Duchownego. We „Frintaneum” bowiem, jak już wspomniano osiągnięcie tego stopnia było wprost obowiązkiem¹¹. W ciągu lat warunki uzyskiwania stopnia doktora na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Wiednskiego ulegały znacznym zmianom. Rosły wymagania stawiane doktorantom. Rozporządzenie Nadzwyczajnej Komisji z dnia 3 października 1774 roku nakazywało ubiegającym się o ten stopień złożyć tzw. corollarium z całości teologii albo przedłożyć wydaną drukiem „małą rozprawę” naukową¹². Trzy lata później rozporządzeniami cesarskimi z 30 sierpnia i 15 września 1777 roku ustanowiono nowe wymagania do osiągnięcia stopnia doktora teologii. Kandydat winien był przedstawić „małą rozprawę” i złożyć cztery egzaminy z hermeneutyki biblijnej; teologii dogmatycznej i polemicznej; teologii moralnej i pastoralnej oraz z historii Kościoła i prawa kanonicznego. Następnie odbywał publiczną dysputę (obronę) 50 tez z wybranych dyscyplin teologicznych¹³. „Mała rozprawa”, czyli dysertacja miała być samodzielnie napisaną pracą naukową, aprobowaną przez dyrektora studiów. Rozprawa mogła być drukowana, ale najczęściej składano ją w rękopisie, zapewne ze względu na koszty druku.

Rygoroza i dysertacja

Na początku XIX stulecia kandydat ubiegający się o doktorat winien był wykazać się przed dziekanem Wydziału ukończeniem czteroletnich studiów w charakterze słuchacza zwyczajnego z wynikiem dobrym i poddać się czterem egzaminom ścisłym, zwanym rygorozami. Studenci wykazujący się ocenami celującymi mogli już na czwartym roku nauki otrzymać pozwolenie składania egzaminu ścisłego. Kandydaci, którzy ukończyli studia teologiczne w ustawowo zorganizowanym diecezjalnym lub zakonnym zakładzie naukowym mogli po uprzedniej immatrykulacji być dopuszczeni do tych egzaminów i w konsekwen-

hl. *Augustin in Wien oder oder „Das Frintaneum” bzw. „Das Augustineum”*. Wien 1969, s. 49-54, 57-60. [Diss. Mschr. Fakultätsbibliothek für katholische Theologie an der Universität Wien.]

¹⁰ E. Ho s p, *Zwischen Aufklärung...*, s. 81.

¹¹ S. Pie ch, *Księża diecezjalni z Galicji i Śląska Cieszyńskiego doktorzy teologii Uniwersytetu Wiedeńskiego 1809-1918*. *Analecta Cracoviensia*. T. 35: 2003, s. 362-377.

¹² R. K i n k, *Geschichte der kaiserlichen Universität zu Wien*. Wien 1854. T. 2, s. 575

¹³ Tam że, t. 2, s. 582.

cji uzyskania stopnia doktorskiego. Warunkiem było przyjęcie na studia na podstawie uznawanego w państwie świadectwa dojrzałości. Rozporządzenie to umożliwiało zdobywanie doktoratu wielu księżom, którzy rozpoczęli lub już ukończyli studia w seminariach duchownych.

Rygorozą obejmowały cztery grupy dyscyplin teologicznych: studium biblijne Starego i Nowego Testamentu wraz z językami wschodnimi; dogmatykę ogólną i szczegółową; teologię moralną i pastoralną oraz historię Kościoła i prawo kanoniczne. Rygorozum ze studium biblijnego ze względu na bogactwo materiału mogło być podzielone na dwa egzaminy: jeden ze Starego i drugiego z Nowego Testamentu, co niejednokrotnie praktykowano¹⁴.

Od roku akad. 1894/95 nie wymagano w czasie tego rygorozum zdawania języków orientalnych. Warunkiem jednak dopuszczenia do rygorozum biblijnego było wysłuchanie z dobrym wynikiem wykładów o dialektach semickich (syrjsko-chaldejskim i arabskim) oraz wyższej egzegezy (z tekstu oryginalnego) Starego i Nowego Testamentu przynajmniej przez jedno półrocze. Egzaminy ściśle można było zdawać w dowolnej kolejności, ale wszystkie należało składać na tym samym wydziale. Wychowankowie „Augustineum” mogli jednak kontynuować w Uniwersytecie Wiedeńskim egzaminy rozpoczęte na innym fakultecie teologicznym¹⁵. Każdy egzamin trwał dwie godziny. W czasie rygorozów egzaminatorzy winni byli unikać zarówno zbyt wielkiej łagodności, jak i przesadnej surowości. Zalecano im „postępować z surowością dobrze rozumianą, poruszać nie tylko kwestie sporne, lecz przede wszystkim doctrinam planam i ius planum”¹⁶. Egzaminy składano w języku łacińskim, ponieważ w takim odbywało się nauczanie. Wyjątek stanowiła jedynie teologia pastoralna wykładana w języku niemieckim.

Egzamin odbywał się w obecności dziekana i czterech egzaminatorów, wśród których byli dwaj profesorzy odnośnych przedmiotów. Dwóch pozostałych wyznaczał dziekan. Od roku 1850 w skład zespołu egzaminacyjnego obok profesorów danych dyscyplin wchodził dwaj komisarze wyznaczani przez arcybiskupa wiedeńskiego spośród profesorów lub doktorów teologii względnie prawa kanonicznego. Praktykę tę potwierdził w roku 1855 konkordat zawarty

¹⁴ Universtätsarchiv Wien (UAW), Th 39, Manuale agendorum et scitu necessariorum pro decano Facultatis Theologie conscriptum a Benedicto Wenceslao Strahl... cuiusdem Facultatis p. t. Decano. Anno 1808, p. 5, rkps; *Sammlung der für die österreichischen Universitäten gültigen Gesetze und Verordnungen* redigiert von F. Schweickhardt. Wien 1885, Nr. 215; A. Wappler, *Geschichte der Theologischen Fakultät der k. k. Universität zu Wien*. Wien 1884, S. 271.

¹⁵ *Sammlung...*, Nr. 215; *Zbiór ustaw uniwersyteckich, które uczniowie c. k. Uniwersytetów otrzymują przy immatrykulacji z dodaniem niektórych innych ustaw i przepisów dla młodzieży uniwersyteckiej potrzebnych*. Kraków 1900, s. 156-158.

¹⁶ *Sammlung*, Nr. 215; *Zbiór ustaw uniwersyteckich, które uczniowie c. k. Uniwersytetów otrzymują przy immatrykulacji z dodaniem niektórych ustaw i przepisów uzupełniających*. Kraków 1889 s. 71.

między Stolicą Apostolską a Austrią. Komisarze biskupi również posiadali prawo egzaminowania.

Po wysłuchaniu wszystkich odpowiedzi kandydata komisja pod przewodnictwem dziekana podejmowała uchwałę o przyjęciu lub odrzuceniu rygorozum i określała jego ocenę ogólną. W razie niepomyślnego wyniku kandydat nie mógł być dopuszczony do żadnego dalszego egzaminu ścisłego. Istniała jednak możliwość po upływie trzech miesięcy ponowienia rygorozum. Jeżeli i tym razem nie został aprobowany mógł jeszcze po raz trzeci zdawać ten sam egzamin, ale dopiero po upływie jednego roku. W wypadku trzeciej reprobacji kandydat tracił na zawsze możliwość uzyskania doktoratu na jakimkolwiek wydziale teologicznym na terenie państwa austriackiego¹⁷.

Po złożeniu egzaminów ścisłych kandydat winien był przedłożyć rozprawę naukową (dysertację) napisaną w języku łacińskim. Dysertacja miała być samodzielną pracą w objętości 8-12 arkuszy ukazującą w pełniejszym świetle różne niezbyt jeszcze wyjaśnione zagadnienia naukowe¹⁸. Zwykle były to jednak kompilacje z różnych dzieł. Praca ta mogła być drukowana, ale najczęściej przedkładano ją w rękopisie, co utrzymało się do 1900 roku.

Publiczna dysputa

Po przyjęciu dysertacji przez dziekana doktorant publicznie bronił 50 tez wybranych z obowiązkowych przedmiotów teologicznych¹⁹. Tezy te były drukowane w formie książkowym, oprawne w ozdobne twarde płócienne okładki, często wyflaczane złotem. Tytuł ich najczęściej zaczynał się od słów: *Theses e disciplinis theologicis...*, albo *Theses ex universa theologia...*²⁰.

Warto przypomnieć pełne brzmienie przynajmniej kilku tytułów tych książeczek:

*Positiones e disciplinis theologicis quas in C. R. Universitate Viennensi pro supremis in theologia honoribus consequendis defendet Michael Korczyński, presbyter Dioeceseos Premisliensis et C. R. Convictus alumnus. Mense Augusto die 18 MDCCCIX*²¹.

Theses e disciplinis theologicis quas in Caesareo-Regia Scientiarum Universitate Vindobonensi pro obtinendo academico gradu defendet Valentinus Kostkovicz e Caes. Reg. Educationis Presbyterorum ad S. Augustinum Sublimiori Instituto

¹⁷ *Sammlung*, Nr 215; *Zbiór ustaw uniwersyteckich [...] przepisów dla młodzieży uniwersyteckiej potrzebnych*, s. 159-160, H. Zchocke, *Die theologischen Studien...*, s. 107-110.

¹⁸ *Zbiór ustaw... dla młodzieży uniwersyteckiej*, s. 157-160; A. Wappler, *Geschichte...*, s. 273, 327-328.

¹⁹ *Sammlung*, Nr. 215; A. Wappler, *Geschichte...*, s. 273-274, 228.

²⁰ UA Wien, Th 82-87, *Theses ex univ. theologia (1809-1872)*.

²¹ UA Wien, Th 82, nr 1.

*dioceseos Tynecensis in Regno Galiciae et Lodomeriae presbyter. Die 5 mensis Juli MDCCCXXI*²².

*Adserta e disciplinis theologicis quae in Caesareo-Regia Scientiarum Universitate Vindobonensi pro obtinendo academico gradu defendet Ignatius Penka e Caes. Reg. Educationis Presbyterorum ad S. Augustinum Sublim. Instituto archidioecesis Leopolitanae rit. lat. presbyter. Die V Mensis Februarii MDCCCXXIV*²³.

*Theses ex universa theologia, quas in Caesareo-Regia antiquissima ac celeberrima Scientiarum Universitate Vindobonensi pro obtinendo doctoris in ss. theologia gradu academico publice defendendas suscepit Spiridion Litwinowicz archidioecesis ruthenorum unitorum Leopoliensis presbyter; Caesareo-Regii Sublimioris Presbyterorum Educationis Instituti ad S. Augustinum commembrum die 18 mensis Martii MDCCCXLI*²⁴.

*Theses ex universa theologia, quas in Caesareo-Regia antiquissima ac celeberrima Scientiarum Universitate Vindobonensi praemissis quatuor tentaminibus rigorosis pro gradu academico doctoris in ss. theologia obtinendo publice defendendas suscepit Gabriel Kryżanowski presbyter gr. cath. archidioeceseos Leopolitanae, ac in Graeco-Catholicorum Seminario Centrali Vindobonensi studiorum praefectus. Die 2 Martii Anno Domini MDCCCLXV*²⁵.

Tezy były dedykowane biskupowi diecezji doktoranta. Zawierały praktycznie 54-59 zagadnień po 6-7 z każdej dyscypliny według następującej kolejności: historia kościelna, prawo kanoniczne, archeologia biblijna, „hermeneutica sacra”, introdukcja do ksiąg Starego i osobno do Nowego Testamentu, teologia dogmatyczna, moralna, pastoralna i od roku 1859 fundamentalna. Wszystkie tezy były sformułowane w języku łańskim. Wyjątek stanowiła teologia pasterska wykładana w języku niemieckim²⁶.

Po pomyślnym wyniku trwającej dwie godziny publicznej obronie wyżej wymienionych tez kandydat składał wyznanie wiary przed kanclerzem Wydziału, po czym następowała promocja na stopień doktora teologii. Nowo promowany doktor otrzymywał pergaminowy dyplom z dużą pieczęcią uniwersytecką. Po reorganizacji Uniwersytetu w roku 1873 zrezygnowano z dysputy na korzyść obszerniejszej dysertacji²⁷. Pozostałe warunki pozostały bez zmian aż do 1903 roku.

W dniu 8 kwietnia 1903 roku znowelizowano dotychczasowe postanowienia prawne. Przedmiotem jednego z trzech obowiązujących odtąd ustnych egzaminów ścisłych była zawsze dogmatyka ogólna i szczegółowa wraz z apologetyką. Rozprawa w rękopisie lub wydrukowana, obejmująca co najmniej trzy arkusze

²² UA Wien, Th 82, nr 17.

²³ UA Wien, Th 82, nr 24.

²⁴ UA Wien, Th 84, nr 10.

²⁵ UA Wien, Th 87.

²⁶ UA Wien, Th 82-87.

²⁷ A. Wappler, *Geschichte...*, s. 328-329, 359-360.

druku, miała być owocem badań naukowych na dowolny temat z zakresu jednej z trzech następujących grup przedmiotów: studium biblijne, historia Kościoła i prawo kanoniczne, teologia moralna i pastoralna. Teologia fundamentalna i dogmatyczna były zawsze zastrzeżone dla egzaminu ustnego. Temat dysertacji zatwierdzał dziekan wydziału w porozumieniu z profesorami odnosnych przedmiotów. Rozprawa winna była ukazać obznajomienie kandydata z całą grupą przedmiotów, z której był wybrany lub przynajmniej z główną dyscypliną tej grupy. Przedłożoną rozprawę dziekan przydzielał dwóm recenzentom spośród grona profesorskiego dla zbadania jej wartości naukowej. Przedstawiali oni na piśmie recenzję pracy kolegium profesorskiemu, które orzekało o dopuszczeniu kandydata do rygorozów. Odrzucenie rozprawy pociągało za sobą takie same skutki jak reprobacja przy egzaminie ścisłym. Nie wymagano złożenia rygorozum z grupy przedmiotów, z zakresu których była napisana dysertacja. Kandydat składał, więc odtąd tylko trzy ustne egzaminy ścisłe²⁸. Po publicznej obronie odbywała się uroczysta promocja.

Promowani

W okresie niewoli narodowej na Wydziale Teologicznym *Almae Matris Rudolphinae* dyplom doktora uzyskało 124 księży katolickich diecezji polskich wszystkich trzech obrządków: łacińskiego, greckiego i ormiańskiego. Wśród nich obok najliczniejszej grupy księży z Trintaneum znajdowali się także wychowankowie pozostałych dwóch zakładów teologicznych, a nawet spoza tych zakładów. Warto zwrócić uwagę, że w owym czasie w Uniwersytecie Wiedeńskim promocję na doktora teologii otrzymało dwóch księży nie będących nawet poddanymi austriackimi, lecz rosyjskimi (Wacław Gieryszewski z diecezji płockiej i Józef Szurek z diecezji lubelskiej).

W zamieszczonej poniżej tabeli zestawiono wszystkich księży diecezji polskich, których datę promocji udało się odnaleźć w dokumentach przechowywanych w Archiwum Uniwersytetu Wiedeńskiego. W wykazie zaznaczono przynależność diecezjalną, datę promocji, tytuł dysertacji, jeżeli tylko udało się go ustalić²⁹ oraz stanowisko i zakład teologiczny, w którym przebywali w okresie studiów doktoranckich.

²⁸ *Die österreichischen Universitätsgesetze* herausgegeben von L. Beck von Mannagetta, C. von Kelle. Wien 1906, nr 61; *Zbiór najważniejszych przepisów uniwersyteckich*, zebrał K. Kumaniecki. Kraków 1913, s. 204-211.

²⁹ Dysertacje zachowały się dopiero od 1831 roku. Wcześniejsze zaginęły.

**Księża diecezji polskich doktoryzowani w Uniwersytecie Wiedeńskim 1809-1918
(Układ chronologiczny według dat promocji)**

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
1.	Korczyński Michał	22 sierpnia 1809	?	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Konwikt Miejski
2.	Szymański Paweł	15 grudnia 1809	<i>De cognitione veri Dei non ex ratione sed revelatione</i>	chelmska obrządku greckiego	prezbiter
3.	Barwiński Marcin	31 sierpnia 1810	?	lwowska obrządku greckiego	prezbiter
4.	Ankwicz Andrzej*	31 sierpnia 1810	?	tarnowska ?	?
5.	Śnigurski Jan	25 października 1811	?	przemyska obrządku greckiego	wikariusz w kościele św. Barbary w Wiedniu
6.	Jarina Józef	21 sierpnia 1813	?	przemyska obrządku greckiego	doktor filozofii (30 lipca 1813), prefekt c.k. Konwiktu Miejskiego w Wiedniu
7.	Krynicky Onufry	11 grudnia 1815	?	przemyska obrządku greckiego	kleryk
8.	Tyński Aleksander	8 czerwca 1819	?	?	prezbiter
9.	Jachimowicz Grzegorz	29 lipca 1819	?	lwowska obrządku greckiego	prezbiter Augustineum
10.	Harasymowicz Jan	7 grudnia 1819	?	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, kanonik kapituły katedralnej
11.	Goydan Demetriusz	12 lutego 1821	?	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter Augustineum
12.	Kostkowicz Walenty	10 lipca 1821	<i>De processione Spiritus Sancti a patre et filio</i>	tyniecka	prezbiter, Augustineum
13.	Penka Ignacy	21 lutego 1824	<i>Historia inquisitionis et iudicium super eam (?)</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
14.	Barusiewicz Jan	18 sierpnia 1824	?	lwowska obrządku greckiego	prezbiter Augustineum
15.	Schindler Jan Chrzyciel	26 kwietnia 1825	<i>De multitudine martyrum in primitiva Ecclesia</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
16.	Tyczyński Sebastian	18 kwietnia 1826	?	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter
17.	Łuczakowski Ełiasz	7 lipca 1828	<i>Historia reformationis</i>	lwowska obrządku greckiego	prezbiter Augustineum
18.	Stosak Ferdynand	7 lipca 1828	<i>De ultimo religionis christiana principio cognoscendi</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter Augustineum
19.	Manastyrski Antoni	10 listopada 1829	?	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter Augustineum
20.	Balzar Franciszek Waclaw	7 grudnia 11832	<i>De theologia dogmatica scholastica</i>	tarnowska	prezbiter Augustineum
21.	Sosnowski Godziemba Feliks	18 listopada 1833	<i>De notis vere Ecclesiae</i>	tarnowska	prezbiter Augustineum
22.	Dziubasik Jan Chrzyciel	6 sierpnia 1835	<i>Dissertatio polemico-dogmatica ad vindicandam s. Joannis Chrysostomi ex ipsis operibus ejusdem orthodoxiam contra Eisenschmidii criminationes</i>	tarnowska	prezbiter Augustineum
23.	Kucharski Jan Ewangelista	9 kwietnia 1836	<i>Regulae hermeneutica observandae in exponendis locis prophetis Messiam spectantibus.</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum, profesor Studium Biblijnego Starego Testamentu i języków orientalnych w Uniwersytecie Lwowskim
24.	Galecki Antoni	26 czerwca 1837	<i>Doctrina religioso-moralis a Christo revelata ea est, qua in magisterio, petro-apostolico numquam morituro qua talis continetur</i>	tarnowska	prezbiter, Augustineum
25.	Ginilewicz Grzegorz	5 marca 1839	<i>Super merita s. Athanasii in Ecclesiam Christi.</i>	przemyska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
26.	Donigiewicz Antoni	2 października 1840	<i>Sacramentum confirmationis</i>	lwowska obrządku ormiańskiego	prezbiter, doktor prawa kanonicznego, profesor nauki religii i pedagogiki w c. k. Liceum w Czerniowcach

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
27.	Litwinowicz Spiridion	6 kwietnia 1841	<i>Romanorum pontificum a labe haereseos, nec non errorum falso ac semper impactorum vindiciae</i>	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
28.	Figwer Józef	25 stycznia 1842	<i>De sancti Basilii Magni vita et Ecclesia aevi ejus</i>	tarnowska	prezbiter, Augustineum
29.	Peltz Franciszek Borgiasz	30 stycznia 1844	<i>De angelis bonis, (ss. 96)</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
30.	Grzegorzek Wojciech	6 sierpnia 1845	<i>De peccato originali, (ss. 122)</i>	tarnowska	prezbiter, Augustineum
31.	Jurkowski Ludwik	6 sierpnia 1846	<i>De juramento, (ss. 67)</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
32.	Staroniewicz Jan	22 lipca 1848	?	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, prof. supplens nauki religii w Uniwersytecie Jagiellońskim
33.	Kornicki Ignacy Loyola, Celestyn	28 listopada 1848	<i>De duellis, (ss. 150)</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum, kaznodzieja dla narodowości polskiej w kościele św. Ruprechta
34.	Sembratowicz Józef	7 czerwca 1850	<i>De justificatione secundum doctrinam s. Apostoli Pauli, (ss. 90)</i>	przemyska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
35.	Gwiazdoń Wawrzyniec	5 sierpnia 1850	<i>De natura et indole impedimentorum matrimonii nec non de potestate eadem statuendi, (ss. 110)</i>	tarnowska	prezbiter, Augustineum
36.	Paszyński Juliusz	17 lipca 1851	<i>Dissentatio inauguralis patristico-dogmatica super apologiam primam s. Justinii martyris</i>	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
37.	Schindler Aleksander	1 lutego 1853	<i>De supremo ethicae principio, (ss. 95).</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
38.	Mazurkiewicz Jan	14 listopada 1853	<i>De indulgentiis cum speciali respectu ad s. Thomae Aquinatis theoriam, (ss. 66)</i>	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
39.	Rusinowski Oswald	6 lipca 1855	<i>Theoria restitutionis, (ss. 98)</i>	tarnowska	prezbiter, Augustineum
40.	Delkiewicz Józef	3 sierpnia 1855	<i>De vita ac operibus s. Hyppolyti episcopi ac martyris portuensis, (ss. 67)</i>	przemyska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
41.	Szedziwy Edward	5 sierpnia 1856	?	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
42.	Chrzanowski Ignacy	31 lipca 1857	<i>Christologia s. Cyrilli Hierosolimitani</i> , (ss. 64)	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
43.	Turley Jan Boży	28 października 1859	<i>Vera de conscientia probabili principia respectu ad opiniones adversariorum habito, exhibeantur et demonstrentur</i> , (ss. 78)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
44.	Watzka Józef	16 marca 1860	?	tarnowska	prezbiter, Augustineum
45.	Lipka Marcin	1 marca 1864	<i>Polonorum conversio</i> , (ss. 83)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
46.	Krzyżanowski Gabriel	14 marca 1865	<i>De indissolubilitate matrimonii</i> , (ss. 185)	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, wikariusz w kościele św. Barbary w Wiedniu
47.	Glazer Jakub	20 lipca 1866	<i>De catechesibus s. Cyrilli Hierosolimitani habito respectu inter pretationis sacrarum litterarum a s. Cyrillo adhibitae, nec non notitiae liturgiae antiquissimae ibi obviae</i> , (ss. 100)	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
48.	Mielnicki Józef	22 marca 1867	<i>De priscis liturgiis graecis et orientalibus</i> , (ss. 142).	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
49.	Nikorowicz Julian	1 sierpnia 1868	<i>B. M. Bessarionis Nicaeni cardinalis sanctae Romanae Ecclesiae patriarchae Constantinopolitani vita et scripta</i>	przemyska obrządku greckiego	prezbiter
50.	Wislocki Apolinary	10 grudnia 1869	<i>De emolumentis et detrimentis expeditionum cruciatarum</i> , (ss. 44)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
51.	Kasprzak Józef	11 marca 1870	<i>De regiminis ecclesiastici forma</i> , (ss. 129)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
52.	Pelesz Julian	10 maja 1870	<i>De vita scriptis et actis sancti Cypriani Carthagenensis</i> , (ss. 290)	przemyska obrządku greckiego	prezbiter, prefekt studiów w Greckokatolickim Seminarium Centralnym w Wiedniu
53.	Krzysiak Jan	18 lipca 1871	<i>De indole sacrificiorum Antiqui Foederis symbolica et tipica</i> , (ss. 85)	tarnowska	prezbiter, Augustineum

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
54.	Mazurkiewicz Józef	28 lipca 1871	<i>De pelagianismo</i> , (ss. 48)	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
55.	Lenkiewicz Zygmunt	24 lipca 1873	<i>De prophetis Hebraeorum in genere</i> , (ss. 71)	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
56.	Góralik Alojzy	17 marca 1875	<i>Vindiciae authenticae epistolarum pastoralium S. Pauli Apostoli</i> , (ss. 168)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
57.	Maciejowski Ignacy	1 grudnia 1875	<i>De infallibilitate Romani Pontificis</i> , (ss. 98)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
58.	Ludkiewicz Michał	13 lipca 1876	<i>De prophetismo Hebraeorum et de eius relatione ad artem manteian ethnicorum</i> , (ss. 130).	przemyska obrządku greckiego	prezbiter, ojciec duchowny i profesor teologii pastoralnej w Grekokatolickim Seminarium Duchownym w Przemysłu
59.	Bartoszewski Jan	23 listopada 1877	<i>De infallibilitate Romani Pontificis</i> , (ss. 254).	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, katecheta w Szkole Realnej we Lwowie
60.	Kopyciński Adam	27 czerwca 1879	<i>De integritate sacri textus hebraici</i> , (ss. 71)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
61.	Bąba Józef	26 czerwca 1880	<i>De domicilio</i> , (ss. 80).	tarnowska	prezbiter, Augustineum
62.	Laskowski Józef	26 czerwca 1880	<i>De ordine sacro quatenus constituit impedimentum matrimonii</i> , (ss. 251).	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
63.	Lamboj Emilian	24 lipca 1880	<i>De litibus super investitura inter sedem apostolicam et imperatores Romano-Germanicos e stirpe Francica agitatis</i> , (ss. 154)	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
64.	Komarnicki Józef nr 27**	9 lutego 1883	<i>In quantum affinitas iure canonico et iure civili Austriaco constituit impedimentum matrimonii</i> , (ss. 105)	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
65.	Tylka Jacek nr 36	3 października 1883	<i>De juramento</i> , (ss. 100)	tarnowska	prezbiter
66.	Bernacki Jan nr 37	10 listopada 1883	<i>De matrimonio civili ejusque relatione ad matrimonium ecclesiasticum</i> , (ss. 200)	tarnowska lwowska	prezbiter, Augustineum prezbiter,
67.	Kominek Józef nr 40	25 czerwca 1884	<i>De pentateuchi authentia cum praecipuo respectu ad recentiores ejusdem oppugnatores</i> , (ss. 152)	obrzeżdku łacińskiego	Augustineum

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
68.	Karakulski Bronisław nr 44	24 listopada 1884	<i>De spiritismo</i> , (ss. 99)	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum, wikariusz w Samborze
69.	Jaszowski Błażej nr 52	1 października 1885	<i>De compositione et fine Evangelii S. Matthaei</i> , (ss. 106)	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
70.	Śłószarz Jan nr 54	21 października 1885	<i>Lis de investitura inter Pontifices Romanos et imperatores Romano-Germanicos saeculi 11. et 12. agitata</i> , (ss. II, 120)	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
71.	Bilczewski Józef nr 64	18 października 1886	<i>Deus est creator mundi</i> , (ss. 125)	krakowska	prezbiter, Augustineum
72.	Babicz Jan nr 69	22 stycznia 1887	<i>Quaenam sunt genesis et doctrinae sectarum inter Iudaeos enatarum</i> , (ss. 100)	krakowska	prezbiter, Augustineum
73.	Myszkowski Tytus nr 91	19 lipca 1889	<i>Antichristianam philosophiae in primis modernae de ultimo hominis fine doctrinam infirmam esse</i> , (ss. 115)	przemyska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
74.	Grobelski Jan nr 92	8 listopada 1889	<i>De apocalypticismo</i> , (ss. 164)	przemyska obrządku greckiego	prezbiter
75.	Dutkiewicz Stanisław Florian nr 93	23 listopada 1889	<i>De authentia sacrorum Evangelionum</i> , (ss. 128)	tarnowska	prezbiter, profesor Studium Biblijnego Starego Testamentu w Instytucie Teologicznym w Tarnowie
76.	Wacyk Hilarion nr 100	28 czerwca 1890	<i>De processione Spiritus Sancti a patre et filio</i> , (ss. 129)	lwowska obrządku greckiego	prezbiter
77.	Szczeklik Karol nr 110	15 kwietnia 1891	<i>Doctrina christiana de jure proprietatis bonorum materialium hominibus singulis competenti exponatur demonstratur et a commentis adversariorum nostri vindicetur</i> , (ss. 234)	tarnowska	prezbiter, profesor teologii moralnej w Instytucie Teologicznym w Tarnowie
78.	Gabryl Franciszek nr 128	25 lipca 1892	<i>Probetur discrimen essentiale inter bonum et malum morale existere</i> , (ss. 124)	krakowska	prezbiter, Augustineum
79.	Czopor Mateusz nr 132	25 lipca 1892	<i>David Friedrich Straussii et sociorum mythica sacrae scripturae explicatio exponatur et refutetur</i> , (ss. 182)	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
80.	Trznadel Jan nr 138	22 lipca 1893	<i>De relatione sacrificium Missae inter et sacramentum eucharistiae,</i> (ss. 124)	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
81.	Litwinowicz Grzegorz nr 151	9 października 1894	<i>Super ligamine quatenus est impedimentum matrimonii dirimens,</i> (ss. 128)	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
82.	Kasprzyk Teofil nr 162	24 lipca 1895	<i>De fine, argumento et dispositione epistolae ad Romanos,</i> (ss. 100)	krakowska	prezbiter, Augustineum
83.	Ryłko Paweł nr 163	24 lipca 1895	<i>De authentia Vulgatae,</i> (ss. 76)	krakowska	prezbiter, Augustineum
84.	Włoch Tomasz nr 174	20 stycznia 1897	<i>Aegyptiorum sacra cum hebraicis conferantur,</i> (ss. 155)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
85.	Stanczykiewicz Jakub nr 185	21 lipca 1897	<i>Matrimonia mixta,</i> (ss. 125)	tarnowska	prezbiter, Augustineum
86.	Juryk Stefan nr 189	20 grudnia 1897	<i>De statu Ecclesiae Graeco-Ruthenae ante synodum Berestensem anno 1596 ejusque unione cum Ecclesia Romana in hac synodo peracta</i>	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, prefekt studiów w greckokatolickim Seminarium Duchownym we Lwowie
87.	Górka Jakub nr 192	22 marca 1898	<i>De saecularisatione ordinis equestris Teutonici in Borussia</i>	tarnowska	prezbiter, profesor historii Kościoła w Instytucie Teologicznym w Tarnowie
88.	Dziadosz Józef nr 197	13 grudnia 1898	<i>Immanuelis Kant doctrina de „imperativo categorico” exponitur et refutatur,</i> (ss. 88)	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
89.	Chomyszyn Grzegorz nr 201	21 lutego 1899	<i>De epiclesi.</i>	stanisławowska	prezbiter, Augustineum
90.	Rec Michał nr 236	19 listopada 1901	<i>Die Abschaffung der Sklaverei durch das Christentum (?)</i>	tarnowska	prezbiter, Augustineum
91.	Semenow Mikołaj nr 244	18 marca 1902	<i>Historia reformationis et saecularisationis „Equestris Ordinis Teutonici”</i>	stanisławowska	prezbiter, Augustineum
92.	Maściuch Bazyli nr 255	24 kwietnia 1903	<i>De origine iuris patronatus realis speciatim in terris Polonicis,</i> (ss. 104)	przemyska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
93.	Krypiakiewicz Piotr Franciszek nr 257	12 czerwca 1903	<i>De variis tentaminibus unionis inter Ecclesiam orientalem et occidentalem reparandae, quae inde ab epocha Cerularii usque ad novissima tempora suscepta sunt.</i>	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, nauczyciel religii w IV Gimnazjum we Lwowie

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
94.	Dorożynskij Dionizy nr 281	11 kwietnia 1905	<i>De diluvio Noachitico</i>	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, profesor c. k. Gimnazjum Akademickim we Lwowie
95.	Jermy Karol nr 292	22 grudnia 1905	<i>De votis naziraeorum in V.T.</i>	stanisławowska	prezbiter, prefekt studiów w greckokatolickim Seminarium Duchownym w Stanisławowie
96.	Hałuszczynskij Tytus nr 294	15 marca 1906	<i>Die Beziehungen Gregors VII. zur griechischen Kirche und zu den nordslavischen Reichen.</i>	stanisławowska	prezbiter, Augustineum
97.	Szmyd Wojciech nr 301	15 czerwca 1906	<i>Bulgari in relatione ad Nicolaum I. pontificem Romanum, (ss. 105)</i>	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
98.	Pynyło Bazyli nr 314	22 grudnia 1906	<i>Exponatur doctrina s. Basilii M. de dominio bonorum materialium</i>	przemyska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
99.	Jaremko Demetriusz nr 326	1 lipca 1907	?	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
100.	Baran Bazyli nr 329	17 lipca 1907	?	stanisławowska	prezbiter, Augustineum
101.	Latyszewskij Jan nr 337	23 grudnia 1907	<i>Die Union zu Florenz und ihre Bedeutung für die Entwicklung der kirchlichen Verhältnisse bei den Ruthenen</i>	stanisławowska	prezbiter, profesor supplet teologii w greckokatolickim Seminarium Duchownym w Stanisławowie
102.	Figol Jan nr 343	17 lutego 1908	<i>Über die christliche Ehe auf Grund des Wortes Christi bei Matthäus 5, 31-32 und 19, 7-9, (ss. VIII, 116)</i>	stanisławowska	prezbiter, administrator parafii w Kołomyji
103.	Nahorjanskij Mikołaj nr 346	1 kwietnia 1908	<i>Des Apollonius Lehre im Zusammenhange mit Häresten des 3. und 4. Jahrhunderts und ihre Bedeutung in der christlichen Kirchengeschichte</i>	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, katecheta w Podhajcach
104.	Wąsik Tomasz nr 364	10 lipca 1909	<i>Relatio Stanislai Hosii S. R. E. Cardinalis ad reformationem in Polonia, (ss. III, 193)</i>	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
105.	Bocian Józef nr 365	17 lipca 1909	?	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
106.	Medwecki Jakub nr 386	6 lipca 1910	<i>Die Rechtfertigung im Alten Testament</i> , (ss. 83)	stanisławowska	prezbiter, Augustineum
107.	Thullie Kazimierz nr 395	4 grudnia 1910	<i>Bethanien jenseits des Jordans (Joh 1, 28)</i>	lwowska obrzędku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
108.	Gieryszewski Wacław nr 399	18 stycznia 1911	<i>De causa b. Pauli Apostoli</i>	płocka	prezbiter
109.	Bytomski Feliks nr 404	8 lipca 1911	<i>Die genetische Entwicklung des Begriffs κοσμος in der heiligen Schrift</i>	lwowska obrzędku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
110.	Redkewycz Ambroży nr 407	8 lipca 1911	<i>Die heiligste Dreifaltigkeit in den synoptischen Evangelien</i>	lwowska obrzędku greckiego	prezbiter, administrator parafii św. Barbary w Wiedniu
111.	Reszetyło Roman nr 408	8 lipca 1911	<i>Jus successionis hereditariae vindicetur et exponatur</i>	przemyska obrzędku greckiego	prezbiter, Augustineum
112.	Kotula Kazimierz nr 423	23 grudnia 1911	<i>Authentia Evangelii I mi canonicis argumentis internis probatur</i>	przemyska obrzędku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
113.	Skobelskyj Leo nr 426	7 lutego 1912	<i>Die siebzig Jahreswochen Daniels, eine Kritisch-exegetische Studie</i>	przemyska obrzędku greckiego	prezbiter, Augustineum
114.	Szurek Józef nr 427	1 marca 1912	<i>Universalitas diluuii Biblici (Gen cc. 6-9)</i>	lubelska	prezbiter
115.	Gormikiewicz Miron nr 443	13 marca 1913	<i>Das chronologische Verhältnis der Anbetung der Magier, der Darstellung im Tempel und der Flucht nach Aegypten</i>	lwowska obrzędku greckiego	prezbiter
116.	Sobol Jan nr 448	4 czerwca 1913	<i>Die historische Entwicklung der Ehetrennung in der griechischen Kirche bis zum Abfall derselben vom Apostolischen Stuhle</i>	lwowska obrzędku greckiego	prezbiter, wikariusz katedry lwowskiej
117.	Szurek Stanisław nr 449	4 czerwca 1913	<i>Der Philemonbrief und die Sklavereider alten Welt</i>	lwowska obrzędku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
118.	Łakota Grzegorz nr 453	2 lipca 1913	<i>Die Bedeutung der Bergpredigt bei Matthäus</i>	przemyska obrzędku greckiego	prezbiter, Augustineum
119.	Perepelycia Jan nr 458	14 lipca 1913	<i>Paulus gegen Kephaz (Gal 2, 11-14)</i>	przemyska obrzędku greckiego	prezbiter, prefekt studiów w greckokatolickim Seminarium Duchownym we Lwowie

Lp.	Nazwisko i imię	Data promocji	Tytuł dysertacji	Przynależność diecezjalna	Stanowisko w czasie promocji
120.	Laba Bazyli nr 463	21 stycznia 1914	<i>Der Proceß Jesu Christi vor dem jüdischen Synedrium</i>	lwowska obrządku greckiego	prezbiter, Augustineum
121.	Lasek Jan nr 465	8 maja 1914	<i>Ojcowie i panowie kościelni (wytrykusze) w diecezji przemyskiej</i>	przemyska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
122.	Cehelskyj vel Cegielski Ignacy Klemens nr 493	2 lipca 1915	<i>Die Einheit und Gliederung der Bergpredigt</i>	lwowska obrządku greckiego	prezbiter
123.	Poplich Józef nr 505	11 maja 1916	<i>Der Sintflutbericht in der Bibel und in dem babylonischen Sagen</i>	lwowska obrządku łacińskiego	prezbiter, Augustineum
124.	Babyn Bazyli nr 532	16 marca 1918	<i>Ein Unionsversuch der ruthenischen Kirche mit Rom im 13. Jahrhunderte. (Union Daniels Königs von Halitsch mit Rom)</i>	stanisławowska	prezbiter

* W *Rigorozenprothocoll der Theologischen Fakultät 1803-1843* (UAW, Th 41) zapisano „Ankwicz Andreas Dioeceseos Tarnoviensis clericus”.

** Od początku roku akademickiego 1880/81 promocje doktorskie odnotowywano pod kolejnymi numerami.

Źródła: UAW, M 30, *Matrikel der k. k. Universität zu Wien über die an derselben promovierten Doctoren* (1833-1859); M 31, *Promotions Protokoll der Katholisch-Theologischen Fakultät der Universität Wien 1761-1964*; Th 20, *Acta Facultatis Theologicae* 6: 1794-1849; Th 21, *Matricula inclytæ Facultatis Theologicae (1611-1851)*, promocję A. Tyńskiego odnotowano pod tym samym dniem i miesiącem w roku 1820; Th 44, *Catalogus dd. Doctorum s. Theologiae (1384-1827)*; Th 45, *Catalogus doctorum s. Theologiae (1761-1848)*, promocje A. Ankwicza i M. Barwińskiego odnotowano pod tym samym dniem i miesiącem w roku 1809; Diözesanarchiw Wien, *Instituts-Protokoll des Frintaneums*, Bd. 1-6; K. Honek, *Dissertationsverzeichnis der Katholischen Theologischen Fakultät an der Universität Wien von 1831 bis 1984*. [Wien 1986].

Wśród wymienionych wyżej 124 doktorów teologii Uniwersytetu Wiedeńskiego byli metropolici lwowscy obrządku łacińskiego Andrzej Alojzy Ankwicz i św. Józef Bilczewski oraz obrządku greckiego Grzegorz Jachimowicz, Spiridion Litwinowicz i Józef Sembratowicz, biskupi przemyscy obrządku łacińskiego Michał Korczyński i Antoni Manastyrski oraz Antoni Gałęcki administrator apostolski w Krakowie, a także biskupi przemyscy obrządku grekokatolickiego Jan Śnigurski i Julian Piesz oraz Grzegorz Chomyszyn, biskup stanisławowski. W ich gronie znajdowali się także biskupi pomocniczy w Przemysłu Józef Glazer (obrzątek łaciński) i bł. Grzegorz Łakota (obrzą-

dek greckokatolicki. „Wiedeńskim” doktorem teologii był również Józef Bocian greckokatolicki biskup pomocniczy we Lwowie. Profesorami uniwersytetów w Krakowie i we Lwowie zostało 24 doktorów *Almae Matris Rudolphinae*. Na katedrach Uniwersytetu Jagiellońskiego zasiadło ośmiu. Byli to księża: Gabryl Franciszek, Lamboy Emilian, Lenkiewicz Zygmunt, Penka Ignacy, Schindler Jan Chrzyciel, Poźniejszy prezes Senatu Wolnego Miasta Krakowa, Schindler Aleksander, Sosnowski Feliks i Staroniewicz Jan. Zastępcą profesora był Krzysiak Jan. Profesorami Uniwersytetu Lwowskiego zostało 15 doktorów „wiedeńskich”: Barwiński Marcin, Bartoszewski Jan, Delkiewicz Józef, Iwański Sebastian, Jaryna Józef, Jaszowski Błażej, Komarnicki Józef, Kucharski Jan Mazurkiewicz Jan, Myszkowski Tytus, Penka Ignacy, Szurek Stanisław, Tyczyński Sebastian, Tyński Aleksander i Watzka Józef. Zastępcami profesorów byli: Laskowski Józef, Peltz Franciszek i Poplich Józef. Wielu z nich zaznaczyło się dziejach oświaty, nauki i kultury polskiej i ukraińskiej.

PRIESTS OF POLISH DIOCESES – DOCTORS OF THEOLOGY OF THE VIENNA UNIVERSITY IN THE PERIOD OF THE NATIONAL SLAVERY

Summary

In the 19th century and at the beginning of the 20th century the number of the priests of the Galicia dioceses, belonging to all three rites: Latin, Greek and Armenian, studied at the Faculty of Theology at the leading University of Vienna in the Austrian Empire. They included a few priests or seminarians who belonged to the Latin dioceses in the Russian partition. Many of them received Doctor's Degree in Theology. On the basis of documents preserved in the Archives of the University of Vienna it was possible to define 124 names of priests of the Polish dioceses from the period of the national slavery (1772-1918), their dioceses, dates of their doctoral promotions, titles of almost all dissertations and the posts they held during their doctoral studies. They were often graduates of the Vienna theological institutions: the Imperial-Royal City School (Wiener k. k. Stadtconvict) or the Greek Catholic Central Seminary (Das griechisch-katholische Zentralseminar). In 1916, the elitist Higher Educational Institute for Diocesan Priests called Augustineum (das höhere Priester-Bildungs-Institut für Weltpriester zum hl. Augustin) was founded in the capital of the Austrian Empire by Francis II, due to the efforts of Father Jakob Frint, priest at the Castle of Vienna, later Bishop of Sankt Pölten, who was influenced by Saint Clement Maria Hofbauer. The objective of the Institute was to educate, in the spirit of Catholic Restoration and overcoming Josephism, the elite of clergy, future bishops, university professors, lecturers and educators of major seminaries as well as senior officers of the Church administration. The Institute was also named after Father Frint, in recognition of his merits in the fields of formation and education of clergy.

The educational objective of the 'Frintaneum' was to confer after at least three-year studies a doctor's degree on students coming from various countries of the Habsburgs' Empire. The graduates of the Educational Institute achieved the biggest number of the Doctorate in Theology of the University of Vienna. At first, in order to earn a doctor's degree one had to write a scholarly dissertation or to take examinations, the so-called corollarium, in theology as a whole. From 1777, dissertations and four examinations in biblical hermeneutics, dogmatic and polemical theology, moral and pastoral theology as well as Church history and canon law, were required. A doctoral student had to defend in public 50 theses chosen from obligatory theological disciplines. In the 19th century the requirements were: four-year theological studies completed with a good result and four examinations called 'rigours' in four groups of theological subjects: Old Testament and New Testament studies, dogmatic theology, moral and pastoral theology as well as Church history and canon law. After passing these examinations a doctoral student submitted a dissertation in Latin. The next step was a public defense (dispute) of the 50 theses in question. The dispute was given up in 1873. A larger doctoral dissertation was required instead. From 1903, dogmatic theology and apologetics were taken as an oral examination. The dissertation was to be written on a theme freely chosen from one of the three groups of subjects: biblical studies, moral and pastoral theology, and Church history and canon law. From that time students had to take three examinations. There was no examination concerning the group of subjects the dissertation was written upon. Later, numerous doctors of theology of the University of Vienna became bishops and university professors in Kraków and Lvov (the Polish Lwów). Some of them made an outstanding contribution to European science and culture.